

TYT DİN KÜLTÜRÜ · ÜNİTE 7 / 7 · DİN VE KÜLTÜR

Gönül Coğrafyamız: TYT Hap Bilgi

ÖSYM TYT'de bu ünitenden 3 soru sordu (16-20. sorular, dersi alan adaylar için): Anadolu'da İslam'ın önderleri, Mevlevi sema töreni ve haritada İslam sanatı eserleri.

Notlar Türk-İslam önderlerini, tasavvufi gelenekleri ve İslam dünyasının mimari eserlerini veriyor; sonda ÖSYM'nin 3 sorusu tek tabloda.

Bu ünite

3 çıkmış soru (2018-2026)

bu bloktan yılda ~1 soru

3 ÖSYM tuzağı

① ÖSYM bu ünitenden ne sordu?

3 sorunun 2'si tek konudan geldi: Anadolu'da İslam ve tasavvuf.

Anadolu'da İslam ve tasavvuf ■■ 2 soru

2021/18 Esnafın piri 2025/20 Mevlevi sema töreni

İslam sanatı ■ 1 soru

2022/18 Haritada İslam sanatı eserleri

Sorular ÖSYM'nin yayımladığı 2018-2026 TYT soru kitapçıklarından (Sosyal Bilimler testi). Soruların metni ÖSYM'nin telifinde olduğu için burada yok; notlarda TYT 2025/4 gibi bir damgayla, sorulduğu yıl ve numarasıyla işaretli. Numarayla soruyu kitapçıkta bulabilirsiniz.

② Gönül Coğrafyamız

Anadolu'da İslam'ın önderleri

XII. YÜZYIL, TÜRKİSTAN

Ahmed Yesevi

Divan-ı Hikmet; Türk tasavvufunun öncüsü, Yesevilik

XIII. YÜZYIL, KIRŞEHİR

Ahi Evran

Ahilik teşkilatının kurucusu, esnafın piri; meslek ahlakı ve dayanışma

TYT 2021/18

XIII. YÜZYIL, KONYA

Mevlana

Mesnevi; aşk ve hoşgörü, Mevlevilik

TYT 2025/20

XIII. YÜZYIL

Hacı Bektaş Veli

Makalat; Bektaşilik, "Eline, beline, diline sahip ol."

XIII-XIV. YÜZYIL

Yunus Emre

Divan ve Risaletü'n-Nushiyye; sade Türkçeyle tasavvuf şiiri

XIV-XV. YÜZYIL, ANKARA

Hacı Bayram Veli

Bayramilik; Akşemseddin'in hocası

ÖSYM'nin gönül coğrafyası soruları

- **Ahi Evran** Anadolu'da esnafı ve zanaatkarları **Ahilik** teşkilatında birleştirdi; esnafın piri sayılır. Dericilik başta olmak üzere meslekleri geliştirdi, teşkilat eliyle bilgiyi yaydı, yetimin ve yoksulun ihtiyacını gözetti. TYT 2021/18
- **Sema**, Mevlevilerin zikir törenidir; her hareketin bir anlamı vardır. Semazenin sağ eli göğe, sol eli yere dönüktür: Allah'tan alınan manevi lütf insanlara ulaştırılır. Törende namaz kılınır, Mesnevi okunur, Kur'an okunup dua edilir. TYT 2025/20

3 İslam Sanatı ve Mimarisi

İslam dünyasından eserler

ESER	YER
Mescid-i Nebevi	Medine; Hz. Muhammed'in yaptırdığı mescit
Kubbetü's-Sahra	Kudüs; Emeviler
Elhamra Sarayı	Gırnata (Granada), Endülüs; Nasriler TYT 2022/18
Tac Mahal	Agra, Hindistan; Babürlüler
Selimiye Camii	Edirne; Mimar Sinan
Süleymaniye Camii	İstanbul; Mimar Sinan
Mostar Köprüsü	Bosna Hersek; Osmanlı, Mimar Hayreddin

Harita sorusu

- Haritada işaretli yerlerle eserleri eşleştir: Bosna Hersek'te Mostar Köprüsü, Edirne'de Selimiye, Medine'de Mescid-i Nebevi, Hindistan'da Tac Mahal. Endülüs (İspanya) işaretli değilse **Elhamra Sarayı** görülemez. TYT 2022/18
- İslam sanatının başlıca dalları: hat (güzel yazı), tezhip, ebru, çini, minyatür; mimaride cami, medrese, külliye, kervansaray, köprü.

4 ÖSYM'nin Kalıbı

Gönül coğrafyası sorusunu çözmek

- 1 Şahsiyet sorusunda ipucunu yakala: esnaf ve meslek Ahi Evran, Mesnevi ve sema Mevlana, hikmet Ahmed Yesevi, sade Türkçe şiir Yunus Emre.
- 2 Harita sorusunda her eseri ülkesine yerleştir, işaretli kalanı bul.
- 3 "Ulaşılamaz" sorusunda parçanın söylemediği sembolü seçme: sema anlatısında tören süresi bir şeyi temsil etmez.

ÖSYM'nin 3 sorusu

SORU

KİLİT NOKTA

Esnafın piri

Ahi Evran. TYT 2021/18

Haritadaki dört yer

Elhamra Sarayı görülemez. TYT 2022/18

Sema töreni

Sürenin ömrü temsil ettiği parçada yok.

TYT 2025/20

5) ÖSYM tuzakları: tek sayfada

Her çıkmış sorunun bir tuzağı var. Sınavdan önceki son tekrar için bu liste yeter.

- 1) Esnafın piri ve Ahilik Ahi Evran'dır; Hacı Bektaş Veli ve Hacı Bayram Veli tasavvuf önderleridir. TYT 2021/18
- 2) Elhamra Sarayı Endülüs'tedir (İspanya); Bosna, Edirne, Medine ve Hindistan'ı gezen onu göremez. TYT 2022/18
- 3) Sema anlatısında elin ve duruşun anlamı geçer; tören süresinin insan ömrünü temsil ettiği geçmez. TYT 2025/20

6) Kendini dene: doğru mu, yanlış mı?

Önce D ya da Y'yi işaretle; cevaplar sayfanın sonunda.

1. Ahilik teşkilatının kurucusu Ahi Evran'dır. ☐ D ☐ Y
2. Mesnevi'nin yazarı Yunus Emre'dir. ☐ D ☐ Y
3. Divan-ı Hikmet Ahmed Yesevi'nin eseridir. ☐ D ☐ Y
4. Sema töreninde semazenin sağ eli yere dönüktür. ☐ D ☐ Y
5. Elhamra Sarayı Endülüs'tedir. ☐ D ☐ Y
6. Tac Mahal Osmanlılar tarafından yapılmıştır. ☐ D ☐ Y
7. Selimiye Camii Mimar Sinan'ın eseridir. ☐ D ☐ Y
8. Mostar Köprüsü Bosna Hersek'tedir. ☐ D ☐ Y
9. Hacı Bayram Veli Ankara'da yaşamıştır. ☐ D ☐ Y
10. Yunus Emre şiirlerinde ağır bir Arapça kullanmıştır. ☐ D ☐ Y

Cevaplar

1. **D** Esnafın piri sayılır.
2. **Y** Mesnevi Mevlana'nındır.
3. **D** Türk tasavvufunun öncü eseri.
4. **Y** Sağ el göğ, sol el yere dönüktür.
5. **D** Gırnata (Granada).
6. **Y** Hindistan'da Babürlüler yaptırdı.
7. **D** Edirne'dedir.
8. **D** Osmanlı döneminde yapıldı.
9. **D** Bayramiliğin kurucusu.
10. **Y** Sade Türkçe kullanmıştır.

Kaynak: Test yapısı: ÖSYM 2026-YKS Kılavuzu, Tablo 1A. Sorular ve cevaplar: ÖSYM'nin yayımladığı 2018-2026 TYT soru kitapçıkları (Sosyal Bilimler testi).